

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 25:
Forslag til lov om ændring af lov om pensionering af civilt personel m.v. i forsvaret.
 (Ændring af lovens anvendelsesområde m.v.).
 Af finansministeren (Mogens Lykketoft).
 (Fremsat 8/10 98. Første behandling 20/10 98.
 Betænkning 4/11 98. Anden behandling 13/11 98).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 112 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 1:
Forslag til finanslov for finansåret 1999.
 Af finansministeren (Mogens Lykketoft).
 (Fremsat 6/10 98. Første behandling 8/10 98.
 Betænkning 28/10 98).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til fornyet behandling i Finansudvalget. Hvis ingen gør

indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 3:
Forespørgsel til finansministeren og socialministeren:

»Hvad planlægger regeringen af initiativer for at undgå, at den store gruppe uden for arbejdsmarkedspensionssystemet bliver taberne i fremtidens pensionssystem?«
 Af Villy Søvnald (SF) og Jes Lunde (SF).
 (Forespørgslen anmeldt 7/10 98. Fremme af forespørgslen vedtaget 21/10 98).

Formanden:

Der må være betydelig mere ro i salen, før vi kan starte forhandlingerne. Det går jeg ud fra medlemmerne respekterer.

Begrundelse

Villy Søvnald (SF):

I SF er vi som bekendt tilhængere af at udligne forskelle mellem de forskellige grupper i samfundet. Det gælder hele vejen i løbet af livet, det gælder også i alderdommen, og derfor stiller vi i dag denne forespørgsel for at undgå den situation, der vil blive skærpet, hvis vi ikke foretager os noget, nemlig at de, der tabte i livet, også taber i alderdommen.

De, der ikke nåede med på arbejdsmarkedet på grund af arbejdsløshed, på grund af handicap, på grund af sygdom, på grund af invaliditet eller af andre grunde, skal efter vores opfattelse også have del i de pensionsordninger, som mennesker med tilknytning til arbejdsmarkedet får i kraft af arbejdsmarkedspensionsordningerne eller i kraft af økonomi til selv at spare op og forsikre sig.

Det er klart, at vi i SF også er inspireret af de ministre i regeringen, der ofte har peget på, at nu skal de bedre tider komme dem til gode, som de bedre tider er gået uden om. Ligeledes noterer vi os, at regeringen selv er opmærksom på problemet. I den rapport, der hedder »Pensionsopsparingens udbredelse og dækning« fra juni 1995, og som er udgivet af en række ministerier, herunder Finansministeriet og Socialmi-

nisteriet, fremgår det på side 134, at mellem 10 og 15 pct. af de fremtidige pensionister ikke vil modtage ydelser fra arbejdsmarkedspensionerne ud over ATP, mens omkring 15 pct. vil modtage forholdsvis beskedne ydelser, der ikke overstiger 20.000 kr. i 1994-lønniveau. Sammenlagt vil der være mellem 25 og 30 pct., der ikke får del i de pensionsordninger, som giver bedre økonomiske muligheder i alderdommen.

Det er set fra SF's synspunkt helt utilfredsstillende, og jeg formoder, at det også for regeringen er helt utilfredsstillende, at livets uligheder så brutalt følger med ind i alderdommen. Derfor imødeser vi med stor spænding regeringens svar.

Besvarelse

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Regeringen har ikke nogen aktuelle planer om at gøre mere ved udjævning af pensionsdækning, end vi allerede har gjort; men vi har også taget to meget væsentlige skridt i de sidste 5 år. Vi har lavet tillægget til ATP-bidragene, som i høj grad betales af statskassen, for ledige dagpengemodtagere og sygedagpengemodtagere med virkning fra 1997, og vi har i 1995 lavet en udstrækning af ATP-ordningen for kontant-hjælpsmodtagere og personer på revalidering.

Derfor kommer – og det er måske nok så væsentligt også at minde hr. Søvnald herom, selv om han i høj grad er en del af flertallet bag det – at med pinsepakken i forsommeren vedtog vi faktisk en permanent, særlig pensionsordning, der administreres sammen med ATP, og som, efterhånden som den bliver kørt ind, alt andet lige betyder en halv snes procents bedre dækning med særlig stor værdi for de lavtlønnede og de ledige i forhold til livsindkomsten. Det er et meget værdifuldt supplement.

Det vil sige, at der i det samlede billede – i særlig grad for overførselsmodtagergrupper – efter ATP-ordningernes udvidelse og forbedring og med den særlige pensionsordning, der jo er en udligningsordning, hvor en person på understøttelse betaler 1.400 kr. og får 2.500 kr. for hvert års indskud, tegner sig en meget høj dækning – især når man kigger på disponibel indkomst, og især når man også kigger på virkningen af boligstøtten for folk, der livet igennem har måttet klare sig for en lav lønindkomst eller har haft en betydelig ledighedsrisiko. Derfor mener jeg ikke, der er noget akut behov for,

at lovgivningsmagten går ind og supplerer yderligere.

Arbejdsmarkedspensioner er jo grundlæggende ordninger, der skal omfordele for den enkelte person i hans eller hendes eget liv. Man bidrager selv, man trækker på systemet, og det må selvfølgelig være op til den enkelte via kollektive overenskomstordninger eller private dispositioner, i hvor høj grad der skal laves en omfordeling gennem livet.

Derfor er i øvrigt at føje, at i kraft af alle de beslutninger, vi har truffet gennem de senere år – dels dem, jeg har nævnt, dels opbygningen af arbejdsmarkedspensioner, også for hele blue collar worker-gruppen, om man så må sige, hele LO-området – vil det kun være en forholdsvis lille del af lønmodtagerbefolkningen, der ikke vil få et meget betragteligt supplement, når vi kommer nogle år længere frem. Man kan ikke helt udlede, hvor mange der mangler en dækning, af at kigge på et øjebliksbillede, men man kan se, at i 1995 havde 22 pct. af de erhvervsaktive lønmodtagere ikke noget supplement ud over ATP. Men man kan også se, at næsten halvdelen af dem var meget unge, og regne ud, at de selvfølgelig i løbet af deres liv vil komme ind i ordningerne og få et betydeligt supplement. Det vil jo i øvrigt gælde for de allerfleste, at der kan være huller – det har SF ret i – men at de huller typisk vil være af forholdsvis begrænset varighed og dækningsgraden af meget begrænset betydning.

Sammenfattende mener vi altså, at vi har gjort den del af arbejdet, som vi har lovet, og at vi har et system, der i sine samlede virkninger i modsætning til næsten alle andre europæiske landes systemer repræsenterer en ganske stærk indkomstfordeling. Vi har jo folkepensionen, der er fælles for alle, vi har en stærkt indkomstfølsom støtteordning i personlige tillæg, pensionstillæg og boligstøtte, og så har vi de arbejdsmarkeds- eller private pensionsforsikringsordninger, folk lægger oveni og selv sparer op til. Summen af alt det er og vil fortsat være en meget, meget jævner indkomstfordeling i alderdommen, end tilfældet er for den erhvervsaktive befolkning.

Forhandling

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal først sige tak til finansministeren for svarene. Det var jo en relativt kort tale, tror jeg

nok man kan sige uden at fornærme nogen, og det er klart, at man kan nøjes med at komme med en afvigende vurdering af, hvad der er retfærdighed.

Jeg deler finansministerens vurdering af, at i forhold til andre europæiske lande har vi et mere lighedsorienteret system, og det vil jeg godt kvittere for. Men diskussionsemnet er jo, hvor store huller man synes er rimelige, og det fremgik tydeligt af finansministerens besvarelse, at der er huller. Selv efter pinsepakkens virkninger, som – det anerkender vi også – i ganske svag grad retter op på tingene, står vi tilbage med en situation, der kan karakteriseres med denne overskrift: De, der fik mest i løbet af livet rent lønmæssigt med fast tilknytning til arbejdsmarkedet, er også dem, der får mest i deres alderdom – det tror jeg heller ikke finansministeren vil benægte – og modsat er det dem, der taber i løbet af livet, som også får mindst i deres alderdom. Det kan man have forskellige holdninger til, men vi har den holdning som et parti, der går ind for lighed, at vi ønsker at udjævne de uligheder i højere grad.

Vi har i øvrigt hentet vores inspiration mange steder fra. Det var en tidligere cheføkonom for LO, der i 1986 sagde, at det var staten, der skulle sikre de svage indkomstgrupper, og at de skulle have del i arbejdsmarkedspensionerne, og han hedder i øvrigt Poul Nyrup Rasmussen. Han var slet ikke i tvivl om i 1986, at det var statens opgave at sikre de grupper, der ellers ikke var omfattet i tilstrækkelig grad.

Efter vores opfattelse vil det være en retfærdighedshandling at sikre, at arbejdsmarkedspensionsordningerne bliver udbredt til alle, altså at lave en større udligning end den, finansministeren var inde på. Finansministerens pointe var, at arbejdsmarkedspensionsordningerne udligner tingene for den enkelte i løbet af livet, men vi vil også gerne have en udligning mellem grupperne, og det er derfor, vi har stillet denne forespørgsel i dag.

Jeg synes, det er lidt ærgerligt, at finansministeren er så afvisende og ikke engang vil undersøge det her. Vi lægger ikke op til nogen vidtgående beslutning om en bestemt model i dag, bl.a. fordi vi er nødt til at indregne pinsepakkens virkninger. Jeg synes, det er meget håndfast af finansministeren at erklære, at der ikke engang er et problem af et sådant omfang, at det er værd at arbejde videre med, og det bliver meget let udfaldet i dag, hvis finansministeren fastholder den meget håndfaste afvisning.

I øvrigt synes vi også, at der – hvis man læser de gamle papirer fra regeringen, bl.a. den rapport, jeg nævnte før fra juni 1975, og som hedder »Pensionopsparingens udbredelse og dækning« – anvendes en særegen dokumentation. Hvis man læser rapportens side 7, står der:

»For personer uden tilknytning til arbejdsmarkedet vil det i sagens natur gælde, at disse ikke sparer op i en arbejdsmarkedspensionsordning. For disse personer vil overgangen til folkepension dog næsten altid i sig selv medføre omtrent uændret levestandard sammenlignet med tidligere år.«

Jeg synes, det er en særegen argumentation. Det, der argumenteres for, er, at man i løbet af livet så at sige kan vænne sig til fattigdommen, og derfor gør den ikke så ondt i alderdommen. Jeg vil godt spørge finansministeren og den socialdemokratiske ordfører, for Socialdemokratiet er jo et parti, der er bundet af lighedsmålsætningen: Er man enig i den særegne argumentation, der anvendes i den rapport, som både finansministeren og socialministeren er afsender af, at man, om jeg så må sige, kan vænne sig til fattigdom, der derfor ikke gør så ondt i alderdommen? Mig forekommer det at være en fuldstændig absurd argumentation.

Problemet er jo, det tror jeg også at finansministeren vil medgive, at allerede i dag er forskellene voldsomme. De er voldsomme. Så kan man spørge: Er det ikke et øjebliksbillede? Vil det ikke forandre sig, hvis vi kigger fremad i tid? Der er det så interessant at prøve at kigge på udviklingen af de disponible reelle indkomster for pensionister. Det fremgår også af regeringens egne tal, at de pensionister, der har haft den største reallønsfremgang i perioden 1993-98, lige præcis er de pensionister, der også havde de høje disponible realindkomster. Det er altså også dem, der procentvis har haft den største stigning.

Det kan eksemplificeres ved to yderpunkter: Funktionærægteparret har haft den kraftigste stigning på 3,5 pct. Den enlige folkepensionist, der kun har folkepensionen som grundlag, har haft en stigning, der er fire gange lavere, nemlig 0,9 pct. Det betyder, at der så at sige ikke er noget i trenden, der ændrer på den udvikling, og også derfor forekommer det SF skuffende, at finansministeren er så afvisende.

Jeg vil godt runde af med at fremsætte et forslag til vedtagelse, som er båret af, at vi i dag ikke skal beslutte, men at vi skal udarbejde et beslutningsgrundlag, der er forudsætningen for

at træffe den beslutning, at også de her grupper kommer med. Det lyder som følger:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer

- at der uden indgriben også fremover vil være store forskelle på pensionisternes indkomst,
- at der fortsat vil være en betydelig gruppe, som stort set er henvist til at leve af den nøg- ne folkepension og
- at de nuværende skattebegunstigelser for pensionsopsparingen overvejende tilfalder de bedst stillede pensionister,

opfordrer Folketinget regeringen til inden 1. oktober 1999 at fremlægge en redegørelse for, hvordan de økonomiske forskelle i alderdommen kan gøres mindre. Redegørelsen skal bl.a. belyse

- effekten af og mulighederne for at udbrede pensionsordninger til de grupper på og uden for arbejdsmarkedet, der i dag ikke har og ikke kan forventes at få noget, der minder om en fuldt udbygget pensionsordning,
- effekten af og mulighederne for at lave ordninger, der effektivt mindsker enhver form for diskrimination i pensionsordningerne på grundlag af køn, erhverv, invaliditetsrisiko m.v.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 6).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandling.

Jørn Pedersen (S):

Der er jo helt bestemt grund til at rose SF for at have rejst en debat her i Folketingssalen i dag om fordeling og vel især om omfordeling i det danske samfund. Jeg har på fornemmelsen, at det måske ikke er lige i dag, at vi skal træffe de store beslutninger, men forespørgslen fortjener naturligvis at få nogle kommentarer med på vejen.

Jeg vil godt sige rent generelt, at når man snakker arbejdsmarkedspension, er det jo noget for den enkelte. Det er en aftale mellem parterne om at overføre indkomst fra perioder tidligere i livet til pensionsalderen. Derfor er det vel vigtigt at slå fast også i dag, at arbejdsmarkedspension er noget, man betaler for. Det er ikke noget, man bare får.

Sikringen af de personer, der ikke har eller ikke har haft mulighed for at spare op gennem

en pensionsordning, sker gennem folkepensionen, og her er det jo interessant – og det bør vi også hæfte os ved i dag – at Danmark har det mest omfordelende offentlige pensionssystem i Europa. I tillæg til det, som man kan kalde for en garantipension, som jo er skattefinansieret med den progressivitet, der også ligger i det, er der ud over det også indtægtsafhængige til- læggydelser, som jo faktisk i nogle situationer spiller en ganske væsentlig rolle.

I mange lande er pensionssystemerne indrettet med de største ydelser til folk, der har tjent mest på arbejdsmarkedet. Det kan virke ret tilfældigt alt afhængig af, hvilken beregningsform man benytter, og hvem der i øvrigt er omfattet af ordningen.

Vi har i Danmark valgt et system, hvor det offentlige sikrer omfordelingen mellem personer med forskellig indkomst. Det er så overladt til det private initiativ at sikre supplerende omfordeling over hele livsforløbet. Omfordelingen er i de senere år blevet forstærket meget gennem ATP, både ved at gennemføre ATP-ordningen og for modtagere af sociale overførsler sidst ved den særlige ATP-opsparing, som også SF har medvirket til, hvor vi jo virkelig kan sige, at der er tale om en meget betydelig omfordeling i forhold til de mennesker, der har de laveste indtægter.

Desuden er det værd at bemærke, at den skattefinansierede offentlige service giver en betydelig omfordeling mellem personer med forskellig indkomst.

For at vende tilbage til grundlaget for forespørgslen kan man vel sige, at i praksis er der to hovedgrupper, der ikke er omfattet af arbejdsmarkedspensioner. Den ene gruppe kunne man kalde for de selvstændige og de private funtionærer, og man må jo sige, at her taler vi om grupper, der har mulighed for på anden vis at sikre en omfordeling over livsforløbet. Det er jo ikke ukendt, at mange private erhvervsdrivende gennem en opsparing i deres virksomhed også sikrer alderdommen.

Den anden gruppe er den, der har en lille eller en ringe tilknytning til arbejdsmarkedet, og der må man sige, at den får jo i kraft af folkepensionen en ganske fin dækning i forhold til, hvad den tidligere har haft af indtægter.

Vi vil gerne fra Socialdemokratiets side tilskynde til revision af aftalerne mellem arbejdsmarkedets parter. Vi ser gerne, at der er flere grupper, der bliver inddraget, herunder bl.a. folk, der er løsere tilknyttet og personer med en

lav anciennitet. Det skal imidlertid ikke ske ad lovgivningens vej. Det vil virke bremsende på den aftalebaserede udbredelse af arbejdsmarkedspensionerne, ligesom det kan fjerne tilskyndelsen til at lave private aftaler.

Man kan sagtens lave omfordeling her i landet, og man kan også sagtens gøre det uden at gøre det over arbejdsmarkedspensionerne.

Socialdemokratiet er altid lydhør over for omfordelinger, der har en rigtig social profil, og i den sammenhæng har vi ofte samarbejdet med SF. Men jeg vil godt sige her til slut, at vi står over for både næste år og også i de kommende år at skulle køre en meget stram økonomisk politik, og derfor kan vi ikke støtte det forslag til vedtagelse, der foreligger fra SF, idet vi mener, at selv om det er en vedtagelse om, at der skal laves en redegørelse, rejser vi nogle forventninger, som vi måske på længere sigt kan have svært ved at leve op til, og vi synes faktisk ikke, at tiden er til, at vi på den ene side siger – og med rette – at vi får en periode med en stram økonomi, hvis vi så samtidig på den anden side stiller en række mennesker nogle forbedringer via offentlige udgifter i sigte, som vi måske alligevel ikke har mulighed for at gennemføre.

Derfor siger vi i denne forbindelse, at vi ikke kan medvirke til SF's fremsatte forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg skal kvittere for en fordragelig afvisning af forslaget til vedtagelse og bare sige, at der forekommer mig at være et sted, hvor jeg godt ville bede hr. Jørn Pedersen overveje, om han mente det, han sagde.

Det er rigtigt, at vi retter forespørgslen mod dem uden arbejdsmarkedstilknytning, men så hørte jeg hr. Jørn Pedersen sige, at de jo har en ganske god dækning i form af folkepensionen. Har de nu det? Er det hr. Jørn Pedersens opfattelse, at de folkepensionister, der kun har den nøgne folkepension og dermed også pensions-tillægget, er på et levestandardniveau, som er rimeligt for Socialdemokratiet? Det er den afgørende diskussion i det her.

Jeg vil godt sige meget tydeligt, at det synes vi ikke. Det synes vi ikke. Vi synes, vi har en gruppe, der så decideret taber forbrugsmulighed i forhold til andre indkomstgrupper.

Så vil jeg også godt sige til hr. Jørn Pedersen, at jeg synes, det er ærgerligt, hvis det, at der skal føres en stram politik, betyder, og sådan

forstod jeg det næsten, at Socialdemokratiet slet ikke vil være optaget af fordelingspolitik i de kommende år for ikke at rejse forventninger, der ikke er råd til. Det kan da ikke være ment, som det blev sagt.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg studser lidt over den socialdemokratiske retorik om omfordeling, for den lyder en lille smule hul, når man ikke engang vil være med til at tilvejebringe et beslutningsgrundlag, som kunne føre frem til, at man kunne diskutere, hvor hullerne og hvor problemerne er, for alle er jo klar over, at hullerne er der.

Det, som altså forbavser mig yderst, er, at den socialdemokratiske ordfører vil lægge navn til, at der er sket en velstandsstigning for pensionisterne. Så taler man jo altid om et gennemsnit, men enhver ved jo, at har man hovedet i en gasovn og tærne i en isspand, har man det ikke i gennemsnit godt.

Det er jo indlysende, at de folk, som alene lever af folkepensionen, ikke har et velfærdsniveau, der svarer til det, som man som socialdemokrat kan stå inde for, når man i øvrigt siger, at man da gerne vil være med til omfordelings-situationer, som fører til et velstandsniveau, der er passende på alle måder. Det hænger ikke sammen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg er enig med hr. Jørn Pedersen i, at arbejdsmarkedspensionerne er et supplement til folkepensionen. Jeg er også enig med hr. Jørn Pedersen i, at økonomien kan sætte begrænsninger.

Men jeg vil gerne spørge hr. Jørn Pedersen om den sådan rent grundlæggende holdning. Mener hr. Jørn Pedersen og Socialdemokratiet, at den nuværende grundlæggende folkepension, som samfundet yder, og som der så altså er nogle forskellige supplementsordninger til, er tilstrækkelig? Eller er der stadig væk i dag den holdning, man dog måtte forvente, og som i hvert fald var der for nogle år tilbage hos socialdemokrater, at den grundlæggende folkepension er for lille? Det mener vi i Dansk Folkeparti.

Vi anerkender økonomiens begrænsning, men vi mener, at den grundlæggende folkepension, som i øvrigt selvfølgelig skal gives som en

ydelse til alle folkepensionister, er for lav i dag. Er hr. Jørn Pedersen enig i det synspunkt?

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Først til hr. Villy Søvndal, der ikke rigtig forstod det der med den stramme politik:

Jeg er altså nødt til at sige, at uagtet hvad vi måtte mene om folkepensionens grundbeløb, har vi den grundlæggende holdning, at vi ikke i en situation, hvor vi skal gennemføre en meget stram politik, vil give hele eller halve løfter herfra. Det vil vi ikke. Jeg tror heller ikke, man får nogen ansvarlige partier til at gøre det i den nuværende situation. Det er jo derfor, vi kom med denne venlige afvisning, for den diskussion, forespørgslen lægger op til, kunne være interessant at tage, men vi vil nødtigt stå i den situation, at vi har bidraget til nogle forventninger, som dette Ting af økonomiske årsager ikke kan gennemføre.

Jeg vil godt sige lidt om omfordeling. Det spurgte fru Jette Gottlieb også om. Jeg sagde udtrykkeligt i min ordførertale, og det vil jeg da gerne gentage, sådan at det måske kan skride ind på lystavlen, at man kan lave fordelingspolitik på mange andre måder end over arbejdsmarkedspensioner. Jeg håber, at de to partier vil være enige i, at det faktisk er gørligt.

Så var der hr. Thulesen Dahl, der jo er enig i det meste, men alligevel godt vil give lidt mere, sådan fordi det var rimeligt: Man kan altså altid – altid – diskutere størrelsen af en social ydelse og sige, at den ikke er rimelig nok. Men så må vi spørge: Rimelig i forhold til hvad? For jeg synes så de samme partier skylder et svar på, om det er et rimeligt socialt system, vi har i Danmark, når vi snakker om vores pensionssystem med en række tillægsydelser.

Det kunne vi jo fjerne og sige, at det tager folk sig selv af, og så får vi os regnet frem til et andet pensionsbeløb, men det er jo en grundlæggende diskussion. Mener man ikke også i SF, Enhedslisten og Dansk Folkeparti, at det er en god ting, at man via tillæg i vores pensionssystem kan sikre dem, der har det sværest? Det synes vi faktisk ikke er så ringe endda.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jo, vi mener i SF, at det er meget vigtigt, at vi har et tillægssystem, men vi afviser forslag om

at skade boligydelsen og sådan noget, også selv om de kommer fra Dansk Folkeparti, og også når regeringen kommer og vil skade boligstøtten, afviser vi dem. Det er, fordi vi synes, det er ganske farligt at bevæge sig ud på den vej.

I SF er vi med på, at der skal føres en stram økonomisk politik; det var i øvrigt derfor, SF medvirkede ved pinsepakken. Det er ikke det, der skiller os. Det, der skiller os, er den diskussion, der hedder: Kan man ikke samtidig lave en stram økonomisk politik og social omfordeling?

Og det er det, hr. Jørn Pedersen siger at man ikke kan, og derfor afviser man at skabe forventninger.

Jeg vil meget advare mod den kortslutning, at man ikke kan lave en meget stram økonomisk politik og en fordelingspolitik samtidig.

Vi har stribevis af gode områder, hvor man hos velhavende grupper i befolkningen kan inddrage midler, f.eks. fra nogle af de ting, der er afviklet, også de sidste 4-5 år. Lad mig nævne formueskat, arveafgift, knækket på lejeværdien og sådan noget. Vi har mange gode ideer om, hvor man kan hente penge. Det er ikke det, der skiller os.

Det, vi skiller på, er den diskussion: Skal vi virkelig opgive at lave forbedringer i den her periode?

Er der end ikke én eneste vision, der må koste penge i en periode med en stram finanspolitik? Det kan da ikke være Socialdemokratiets mening.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Stram økonomisk politik og stram økonomisk politik. Altså, den del af produktionsgrundlaget, der i dette her samfund her og nu afsættes til pension, afsættes jo først og fremmest til skattebegunstigelserne af de mere velstillede pensionsopsparinger.

Hvis man nu fjernede de skattebegunstigelser, var der jo rigelig råd til en højere folkepension, som kommer alle til gode.

Det er den logik, der efter min mening halter, når man så samtidig siger, at man går ind for en omfordeling og vil de svages vel, og man vil det bedste for de svageste grupper. Det passer jo ganske enkelt ikke. Man vil føre stram økonomisk politik for de svageste grupper, og man vil ikke pille ved de rigere.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det kunne jo være interessant, hvis hr. Jørn Pedersens løfte eller trussel, alt efter temperament, heroppe fra talerstolen for et øjeblik siden skulle tages for pålydende, nemlig at Socialdemokratiet ikke vil fremkomme med løfter, hverken hele eller halve, i den kommende periode. Så vil vi stå i en helt ny parlamentarisk situation i forhold til, hvad vi har gjort indtil nu og specielt da op til folketingsvalget i marts måned. Det er jo interessant.

Men det, jeg gerne vil hæfte mig ved, er hr. Jørn Pedersens udgangspunkt om, at arbejdsmarkedspensioner er et supplement til folkepensionen. Så diskuterer vi altså nogle mennesker, som på forskellig vis kommer i klemme, fordi de ikke har mulighed for at opbygge de her arbejdsmarkedspensioner, og som så får en lavere ydelse end andre mennesker, der har haft muligheden. Og så siger hr. Jørn Pedersen: Jamen de klarer sig, fordi de jo har folkepensionen og så nogle ydelser.

Så diskuterer vi og stiller spørgsmålet: Jamen mener Socialdemokratiet så, at den grundlæggende folkepensionsydelse er tilstrækkelig til at bære igennem med de ydelser, som så knyttes til?

Da kan jeg forstå på det svar, vi så får, at Socialdemokratiet desværre mener, at det beløb, man får, er tilstrækkeligt, så vil jeg gerne sende den politiske melding, at Dansk Folkeparti er helt uenig med Socialdemokratiet, fordi vi mener ikke, at det nuværende niveau til den her gruppe mennesker er tilstrækkeligt.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil gerne starte bagfra med hr. Kristian Thulesen Dahl og gentage, hvad jeg sagde i mit første indlæg, til oplysning for hr. Kristian Thulesen Dahl: Netop de grupper, der kun har folkepensionen, er de grupper, der kan få mest, heldigvis, ud af de tilstedende ydelser. Sådan er systemet jo bygget op.

Vi kan lave mange regnestykker både med de beløb, der er skattepligtige, og de beløb, der ikke er det. Det synes jeg hr. Kristian Thulesen Dahl og jeg skulle gøre på et eller andet tidspunkt, og finde ud af, hvordan de mennesker har det i forhold til f.eks. folk, der er erhvervsaktive på lavtløn. Jeg håber, at omsorgen vil være lige så stor dér, som den er her, når vi

kommer til at diskutere det. Det kunne jo rigtig være fordelingspolitik.

Så vil jeg sige til fru Jette Gottlieb, at jeg da er ked af, at Enhedslisten sidder tilbage med den opfattelse, at vi går efter de skattebegunstigede fordele. Jeg erindrer da, at vi i forbindelse med en pinsepakke lavede nogle ting – det vil jeg gerne gentage, sådan at det står helt klart – hvor der virkelig var omfordeling, og hvor også de skattebegunstigede fordele blev mindre. Det håber jeg da vi kan få credit for, for jeg tror da, at Enhedslisten får lidt problemer med baglandet, hvis ikke det var det, der var meningen med det.

Og så vil jeg godt sige til hr. Villy Søvnald, der vil løse alle problemer ved at rejse den her forespørgsel en gang til: Vi havde den jo undervejs, før der blev folketingsvalg. Har der ikke i hr. Villy Søvnalds sind været nogle ting, der gjorde, at man kunne sige, at den er lidt mindre aktuel nu, end den var tidligere? SF har jo også været med til at lave nogle af de ting her, der klart har omfordelt, og det viser jo også, at regeringen har viljen.

Men jeg vil godt sige, at det jo er meget nemt og for øvrigt ganske gratis at stå her og sige i forhold til alle grupper: Det er ikke særlig godt.

Vi vil heller aldrig være blandt dem, der siger det allerførst, selvfølgelig vil vi ikke det. Men det er ganske gratis og fuldstændig omkostningsfrit at stå her og love, at nu vil vi give folk guld og grønne skove, når enhver ved, at hvis man har den mindste chance for at blive gjort politisk ansvarlig her i løbet af de næste uger, så vil man komme til at gøre nogle ting, der måske også går i den anden retning.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jovist kan jeg kvittere for, at regeringen havde viljen, da pinsepakken blev indgået, til at nedbringe skattebegunstigelserne i et vist omfang, men jeg kan så sandelig også se, at den vilje er gået over siden.

Det ser jeg ikke alene, når jeg sådan ser, at man forsøger at inddrage de gevinster, der kom ud af det, til at lave om på boligydelse, men jeg kan jo også se det, når man faktisk ikke engang er i stand til at gå ind for at lave en undersøgelse af, hvad konsekvenserne er af den pensionspolitik, der føres.

Altså, det er i virkeligheden et meget lille skridt at tage. Der er ikke tale om at love guld og grønne skove. Der er ikke tale om, at man på

forhånd giver store løfter til bestemte grupper. Der er tale om at få overblik over og undersøge, hvor hullerne ligger i det system, som vi har i øjeblikket. For alle er klar over, at hullerne er der, og jeg synes, det er for fladt, at man føler sig nødsaget til at afvise det.

Formanden:

Hr. Erik Larsen som ordfører.

Erik Larsen (V):

Udgangspunktet for forespørgslen her i dag er jo egentlig et positivt problem, nemlig det, at vi grundlæggende står med en udvikling, hvor stadig flere får et supplement til den folkepension, som vi efterhånden har haft i mange år.

Vi står altså i en situation, hvor omkring 90 pct. af fremtidens pensionister vil have en arbejdsmarkedspensionsordning i en eller anden udstrækning, og en situation, hvor omkring 95-98 pct. af pensionisterne vil være omfattet enten af en arbejdsmarkedspension eller en kombination af en arbejdsmarkedspension og ATP eller af en ATP-ordning.

Det er faktisk en meget gunstig udvikling, også set samfundsøkonomisk, fordi det jo i høj grad er med til at hæve skattegrundlaget, det er med til at sikre købekraft hos den del af befolkningen, som er gået på pension.

Det vil være utrolig vigtigt for at sikre de meget høje procenter af dem, der har en eller anden form for arbejdsmarkedspension, at den høje beskæftigelse også fastholdes i fremtiden. Dermed vil gruppen, som ikke har andet end folkepensionen, blive formindsket løbende.

Vi er også nødt til, når vi ser på den gruppe, som SF har rejst forespørgsel om i dag, dem, som ikke på den ene eller den anden måde er omfattet af en arbejdsmarkedspension, at prøve at se på de skattemæssige forhold, prøve at se på alle samspilforholdene omkring de sociale ydelser. Og hvis vi tager alle de elementer med ind i en vurdering af den gruppes økonomi, ja, så tegner der sig jo det billede, som ikke er meget anderledes end for de erhvervsaktive, at vi i høj grad begynder at nærme os en situation, hvor den disponible indtægt som pensionist nærmer sig indtægten, man fik, da man var erhvervsaktiv.

Det synes jeg at vi er nødt til også i dag at gøre opmærksom på, at vi nærmer os en meget gunstig situation for pensionisternes indtægter, og dermed har vi så også sagt, at vi står i en situation, hvor samfundets mulighed for at beva-

re velfærden i de sociale ydelser fortsat vil være til stede.

Det, som vi fra Venstres side vil advare imod, er, hvis man fjerner incitamenterne til egenpension ved en omfordeling, som netop gør, at fordelene og ønsket om at have egenpension, være med i en arbejdsmarkedspension, forsvinder.

Vi ønsker i Venstre følgende for pensionisternes vilkår: at folkepensionen fortsat skal være fundamentet, og at folkepensionens grundbeløb bliver genoprettet, så det kommer til at svare til det, det var før skattereforen i 1994. Vi ønsker ikke, at egenpensionsordninger skal undergå flere pinsepakker og beskæringer.

Vi ønsker, at arbejdsmarkedspensionerne, som jo hviler på frivillige aftaler, ikke forringes, men tværtimod udbygges, og så har vi ikke noget imod, at spørgsmålet om de grupper, som er uden for arbejdsmarkedet, også fortsat har muligheden for via ATP at få en dækning.

Jeg vil godt sige, at vi måske i forbindelse med en kommende førtidspensionsreform kunne inddrage overvejelser om de spørgsmål, men jeg har forstået, at det ikke ligger i regeringens dagsorden at komme med sådan et reformforslag lige nu, og derfor ser vi frem til, at vi kan drøfte de gruppers mulighed ved en senere lejlighed, når engang vi skal til at drøfte en førtidspensionsreform.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at det for Venstre er vigtigt, at der ikke lægges gift for egne pensionsopsparinger ved politisk indgriben, der forringer pensionisternes vilkår og forventninger til den pensionisttilværelse, som man nødvendigvis må have.

Og jeg skal sige til allersidst, at vi ikke kan støtte SF's forslag til vedtagelse, som er fremsat her i dag.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg blev lidt skuffet, da jeg hørte Venstres ordfører. Det er, fordi jeg har bemærket i sådan den udadvendte argumentation i medierne, at Venstre er optaget af at være partiet for den lille mand.

Her er så den første prøve, man falder på.

Det er så oplagt, at hvis man er optaget af mennesker, der er små i vores samfund, at det er dem, der tabte i livet, som nu også taber i alderdommen.

Vil Venstre anerkende det synspunkt, at det er de her grupper, der får den lave indkomst i alderdommen? Og hvordan skal det forstås i

forhold til udmeldingen om den lille mands parti? Skal den lille mand bare være lidt større, før Venstre vil komme til undsætning? Eller hvordan er det nu, det er? Det vil jeg godt spørge om.

Så siger Venstre, at vi ikke skal fjerne incitamentet for private pensionsopsparinger. Jeg vil godt spørge: Hvordan tror hr. Erik Larsen, det lyder i ørerne på den, der er på den lave førtidspension?

Mener Venstre virkelig alvorligt, at et menneske, der har 5.600 kr. efter skat som månedligt levegrundlag, jo bare kan tage sig sammen i løbet af livet og sørge for det incitament at spare op til sin egen alderdom? Er det det, Venstre siger? Og hvordan tror man, at det lyder i ørerne på den førtidspensionist, der er på den lave sats?

Jeg forstod slet ikke Venstres tale. Er man i gang med at revidere tesen om den lille mands parti eller hvordan?

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Ja, så kan vi kende hr. Villy Søvndal igen – polemisk.

Jeg skal ikke vikle mig ind i et eller andet spind om, hvad der er den lille mand eller den store mand i det her samfund. Det vil jeg trygt overlade til den enkelte dansker.

Men det er klart, at når jeg taler om, at man ikke må fjerne incitamenterne fra private pensionsordninger, så hænger det sammen med de tanker, som jeg mener hr. Villy Søvndal har givet udtryk for, nemlig en omfordeling.

Og ved omfordeling må man åbenbart fra SF's side have den tanke, at man skal tage fra dem, der personligt sparer op til pension og egenpension, og man skal måske tage fra arbejdsmarkedspensionerne og omfordele.

Det vil jeg sige helt klart er ikke Venstres politik. Det er Venstres politik at animere til, at man får en privat pensionsopsparing også i fremtiden, og det gør man altså ikke ved at lave indgreb over for dem, der allerede har sparet op.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg vil så bare med det samme rydde den misforståelse helt af vejen, som hr. Erik Larsen kommer ud i her til sidst. Jeg kan garantere, at vi ikke vil foreslå de her ordninger finansieret, ved at de skal betales af folk, der i dag har ar-

bejdsmarkedspension. Det ville jo være så oplagt urimeligt.

Vores forslag vil være, at vi sikrer statslige indbetalinger, så de mennesker, som er uden for arbejdsmarkedet i løbet af deres liv, får en reel mulighed for at få en arbejdsmarkedspension.

Så det er ikke rigtigt. Det er ikke andre grupper, der skal betale over deres arbejdsmarkedspension.

(Kort bemærkning).

Erik Larsen (V):

Det var dog ejendommeligt. Hr. Villy Søvndal siger, at det ikke er andre grupper, der skal betale, men siger samtidig, at det skal være en statslig finansiering. Hvem er det, der betaler statens udgifter? Det er vel bl.a. dem, der har en arbejdsmarkedspension og er på arbejdsmarkedet.

Formanden:

Hr. Villy Søvndal for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Når man citerer, skal man gøre sig meget umage med at citere korrekt. Jeg sagde ikke, at det ikke var andre grupper, der skulle betale. Selvfølgelig er det det. Jeg sagde, at det ikke var andre grupper, der skulle betale over deres arbejdsmarkedspension.

Hvis Venstre i forhold til tesen om den lille mand savner inspiration til, hvor man kunne hente penge, vil jeg foreslå, at man ophæver det dér knæk, der er på de stakler, der ejer huse til over 1½ mio. kr. De, der har den type af huse, er i SF's optik forholdsvis store mænd og kvinder. Formueskatten rammer efter vores opfattelse også helt entydigt den store mand. Også dér kunne vi komme med inspiration til Venstre. Det skrå skatteloft, hvor velhaverne bliver fritaget for kommuneskat, er også noget, der helt entydigt er en fordel for de store indkomster. Også dér kan vi være med til at udvikle Venstres tese om den lille mand, og det gør vi gerne uden honorarbidrag.

Gitte Seeberg (KF):

Lad mig starte med at slå fast, at for Det Konservative Folkeparti er folkepensionen grundstenen i vores pensionsystem. Sådan er det nu, og sådan skal det også være i fremtiden.

Når det så er sagt, mener vi, at folk selv skal bestemme over deres egne penge og over, hvordan de vil placere dem. Opsparing er som bekendt en udskydning af forbrugsmuligheder til et senere tidspunkt i livet.

Udbredelsen af arbejdsmarkedspensionerne er efter Det Konservative Folkepartis overbevisning en privat sag mellem arbejdsgiverne og den enkelte lønmodtagergruppe på arbejdsmarkedet. I forbindelse med fornyelse af overenskomstaftaler bestemmer parterne selv, om der skal oprettes arbejdsmarkedspension eller ej.

Men meget positivt viser det sig, at det uden lovgivning rent faktisk er lykkedes at opnå en meget stor udbredelse af arbejdsmarkedspensioner til de grupper på arbejdsmarkedet, hvor det overhovedet er muligt. Der er således tale om, at langt den overvejende del af fremtidens pensionister vil modtage ydelser fra en aftalebaseret arbejdsmarkedspensionsordning, og også tæt på alle vil være omfattet af ATP-ordningen.

Selv om arbejdsmarkedspensionerne ikke er noget, som vi fra Folketingets side har lovgivet om, skal jeg dog ikke lægges skjul på, at vi synes, det er en rigtig god idé at prioritere arbejdsmarkedspensionerne højt, når der skal forhandles overenskomster, men som også SF's forespørgsel her viser, er ikke alle omfattet af en arbejdsmarkedspension, og det er så den »restgruppe«, som det også kaldes, vi her diskuterer.

Sådan som vi ser den, kan gruppen opdeles i tre forskellige grupper. Den ene er personer, som er selvstændige, den anden er ansatte på områder, hvor der ikke er arbejdsmarkedspensioner, og så er der endelig personer, der kun har en løs eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet.

Selv om de grupper, som jeg her har nævnt, ikke kan supplere deres folkepension med udbetalinger fra en arbejdsmarkedspension, er der imidlertid ikke nødvendigvis tale om et egentligt problem. Folkepensionen, som vi kender den i dag og tidligere, i kombination med andre sociale ordninger og forskellige sociale ydelser gør, at også denne del af befolkningen alligevel kan få en anstændig tilværelse.

Det er, som jeg understregede indledningsvis, op til den enkelte at afgøre, om man ønsker at spare op. Hvis man således ikke er omfattet af en arbejdsmarkedspensionsordning, kan man jo altid oprette en privat pensionsordning og derigennem sikre sig et bedre liv som pensionist.

Vi ønsker helt generelt for alle at gøre det mere attraktivt for den enkelte at spare op. Vi ønsker ikke at svinge pisken og tvinge folk til at spare op; vi ønsker at motivere folk til at spare op.

Pensionsopsparingerne er en gevinst for os alle og ikke mindst for vores fællesskab. Derfor gælder det også om, at der skal herske tryghed om pensionerne og om beskatningsforholdene.

I Det Konservative Folkeparti er vi meget bekymrede for pensionernes fremtid, og vi er bestemt ikke blevet mindre bekymrede, efter at regeringen sammen med venstrefløjens vedtog pinsepakken i foråret. Den løbende beskatning af pensionerne er forøget, og kapitalpensionerne er blevet forringede. Dette samtidig med, at regeringen hævder, at pinsepakken vil være med til at fremme opsparingen.

Siden regeringen trådte til i 1993, har vi oplevet en række forringelser på pensionsområdet. Først ved indførelse af bruttoskatten, senere skærper på realrenteafgiften og nu endelig de sidste tiltag med indførelse af nye beskatningsmuligheder på afkastet samt på aktier.

Det er en kedelig udvikling. Vi bør i stedet motivere og tilskynde til over skattesystemet at spare op. Det vil også give den gruppe, som SF her er optaget af, bedre muligheder, hvilket vi selvfølgelig alle sammen er optaget af.

Så vil jeg endelig knytte et par bemærkninger til det, der er sagt om det omfordelende. Som vi ser det i Det Konservative Folkeparti, er der muligheder for rimelige sociale ordninger, også for den såkaldte restgruppe. Det er rigtigt, som også den socialdemokratiske ordfører var inde på, at vi har den største omfordeling – jeg tror i hele verden – og jeg vil sige, at set med konservative øjne er omfordelingen alt for stor. Vi vil i hvert fald ikke medvirke til yderligere omfordeling. Det skal også kunne betale sig at have været på arbejdsmarkedet og have sparet op til senere tider.

Så til SF's forslag til vedtagelse: Her vil jeg blot sige, at da vi ikke opfatter, at der foreligger et problem, som der bør redegøres for, kan vi heller ikke støtte SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil spørge, om jeg forstod fru Gitte Seeberg rigtigt. Fru Gitte Seeberg anerkender, at den gruppe, vi her taler om, altså dem på førtidspension, dem på bistandshjælp, dem på dag-

penge, har en lav levestandard, men svaret hos De Konservative er, at de så må spare op.

Jeg vil meget gerne deltage i et møde med fru Gitte Seeberg på et tidspunkt, hvor vi f.eks. mødes med gruppen på førtidspension. Jeg vil meget gerne være med til at gennemføre den argumentation over for det menneske, der har 5.600 kr. at leve for efter skat om måneden, at vedkommende jo bare kunne tage sig sammen og spare lidt op.

Kære fru Gitte Seeberg, den er ikke gangbar. Den er ikke gangbar, den er ikke holdbar. Når man anerkender, at der er et problem, så har man også en pligt til at komme med et svar, der er hentet fra denne her verden og ikke hinsides. Det her var så decideret et argument, som jeg tror de fleste vil synes intet har med virkeligheden at gøre.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

En arbejdsmarkedspension er, jf. ordet, noget, som er bestemt af, om man har en tilknytning til arbejdsmarkedet eller man ikke har.

Man kan altid diskutere størrelsen af de forskellige ydelser, der bliver givet i folkepension, førtidspension og andet, men jeg mener ikke, at man med rimelighed skal indføre særlige pensionsordninger på det her område. Hvis de grupper ikke har tilstrækkeligt, så skal man selvfølgelig via det sociale system sørge for at sikre dem lige så vel som alle mulige andre, som ikke har sparet op til pension. Det er jo lige præcis det, vi har de sociale ydelser til, nemlig som et supplement til forskellige sociale ydelser, men i særdeleshed til folkepensionen.

Problemerne skal løses over vores tilskud til de forskellige sociale ordninger og ikke gennem generelle pensionsordninger, som er for alle. De forudsætter efter vores opfattelse, at man selv indbetaler til dem.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Dansk Folkeparti vil faktisk gerne takke SF for at have sat det her tema til debat her i Folketingssalen. Vi synes, det er et meget, meget vigtigt tema at diskutere og forholde sig til. Jeg tror også, at det er nyttigt for os som politiske partier, men også nyttigt for dem, der overværer en debat som denne her, at prøve at finde ud af, hvad de politiske partier egentlig mener om det system, vi har i dag, som skal hjælpe folk i deres alderdom til en tålelig økonomisk tilværelse.

For os er det afgørende, som jeg allerede har været inde på i en kort bemærkning, at arbejdsmarkedspensionerne er et supplement til folkepensionen. Det er helt klart afgørende for Dansk Folkeparti, at vi har en folkepension, som er på et anstændigt niveau, og som kan stå alene.

Hvis folk så ved siden af folkepensionen i løbet af deres arbejdsliv op af egen fri vilje vil spare op til at få bedre økonomiske vilkår i alderdommen, så vil vi overhovedet ikke stille os til hinder for det. Tværtimod synes vi, det er positivt. Men det må ikke blive et incitament til, at man efterfølgende beskærer folkepensionen og de ydelser, man kan give folkepensionister. De, der ikke har anden ydelse end folkepensionen og tillægsydelser til folkepensionen, skal også have en ordentlig økonomisk tilværelse.

Det er klart – og det er det, forespørgerne så rejser debat om her i dag – at der er huller i det nuværende system. Der er mennesker i det her samfund, som uforskyldt kommer sådan af vej, at de ikke med det system, vi har i dag, har en rimelig økonomisk tilværelse, når de bliver alderdomssvækkede og pensionister. Og selvfølgelig skal vi sikre, at de huller bliver så små som overhovedet muligt.

Det gør vi ved at sikre en politik her fra Folketingets side, som skaber arbejdspladser, og som sikrer, at folk har en tilknytning til arbejdsmarkedet. Det drejer sig både om de mennesker, som fuldt ud kan have en arbejdsplads uden problemer, og også om de mennesker, som må have en hjælpende hånd på arbejdsmarkedet. Det er jo også derfor, at vi er gået stærkt ind i diskussionen omkring muligheden af at oprette skånejob og fleksible job, som på forskellig vis kan hjælpe nogle mennesker, der har forskellige handicap, til at være på arbejdsmarkedet frem for at være uden for arbejdsmarkedet.

Der er altså nogle mennesker specielt i førtidspensioneringsgruppen, som har et særligt problem, som uforskyldt på grund af en blodprop eller lignende er kommet ud af arbejdsmarkedet meget tidligt i deres karriereforløb. Vi vil for den gruppe ikke afvise en model, som jo også er rejst her under debatten. Det er måske en utraditionel model, der måske kan indbære en statslig indbetaling for disse personers vedkommende. Men det afgørende er, at disse mennesker, som uforskyldt er kommet i en situation, får en hjælpende hånd, så de også har en tålelig tilværelse efterfølgende. Det afgø-

rende er altså, hvordan vi hjælper denne her gruppe mennesker.

Vi vil helst hjælpe dem ved, at den grundlæggende folkepension er tilstrækkelig, men subsidiært kan man diskutere en model, som SF rejser i dag, med statsindbetaling for de mennesker, som ellers ikke har det, de skal have.

Jeg vil gerne med hensyn til det forslag, som SF har fremsat til vedtagelse her i dag, sige, at der er to ting i det, hvor Dansk Folkeparti har en anden indgangsvinkel end den, SF giver udtryk for er baggrunden for forslaget til vedtagelse.

Den ene er SF's idé om, at det er negativt, at der er skattebegunstigelser til opsparing for den gruppe, der er på arbejdsmarkedet. Det finder vi ikke at der er noget negativt i. Den anden ting er, at SF igen rejser debatten omkring diskrimination, bl.a. på baggrund af køn i de forsikringsordninger, som folk på arbejdsmarkedet kan tegne. Her må vi henholde os til, at der altså også er en fri aftaleret, som selvfølgelig betyder, at der kan være forskelle i det, man kræver, f.eks. i forhold til, hvor lang tid folk lever. Vi kan altså ikke ved lov lave om på den levealder, kønnene nu engang har. Og det er klart, at selskaber, som fungerer på det private marked, også opererer med dette i forhold til de indbetalinger, de skal have i arbejdstidsforløb.

Derfor har vi en anden indgangsvinkel til dele af de punkter, som SF har stillet op i forslaget til vedtagelse, men vi vil ikke af den grund afvise forslaget. Som vi ser det, drejer forslaget sig i bund og grund om at bede regeringen om inden den 1. oktober 1999 at komme med en redegørelse, som skal belyse de her forskellige punkter. Derfor vil vi støtte forslaget til vedtagelse med de begrundelser, som jeg er kommet med, og stemmer for forslaget ved afslutningen af denne debat.

Og så bare lige til sidst om niveauet for folkepensionen med tillæg:

Der er nogle, der taler, som om de vel 5.000 kr. efter skat, som en folkepensionist kan risikere at have, er guld og grønne skove, men det er de ikke efter vores opfattelse; vi mener, det beløb er for lille. Og om ikke andet så kan man jo bare se det i forhold til det, som vi folketingsmedlemmer bevilger os selv i pension, når vi i øvrigt har nået pensionsalderen ved det tredstyvende år: Det ligger på langt over det dobbelte af det beløb, som vi giver en folkepensionist i grundbeløb, og så er der forskellige tilslægsydelse.

Så det er for lille et beløb, og derfor skal vi have en ambition om – og den håber vi at flere partier vil dele med os – at det beløb bliver hævet løbende over de kommende år. Det vil tjene Folketinget til ære at træffe en sådan beslutning.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Den udvikling, der gennem de sidste 10 år har været inden for pensionsområdet, har vi jo kunnet forudberegne, og derfor har den også været genstand for debat, politisk i det her forum og fagpolitisk i organisationerne, og det har så ført til forbedringer i de senere år.

Pension i forbindelse med tilknytning til arbejdsmarkedet bliver mere almindelig, ligesom egenopsparing til pensionen gør det; det er jo ikke længere noget, der er forbeholdt de velhavende. Og for Centrum-Demokraterne er det en god udvikling, som den enkelte burde motivere til i stedet for som med pinsepakken at blive demotiveret. Hvis man har mulighed for det, synes vi, det er al ære værd at sørge for sig selv, også når man bliver gammel.

Men så er der jo grupper af borgere, der ikke har haft mulighed for at få en arbejdsmarkeds-pension, og som heller ikke har været i stand til at spare op, og det er de borgere, som man i denne debat vel kan betegne som restgruppen, og som er defineret som den del af befolkningen i den arbejdsdygtige alder, der ikke er omfattet af en arbejdsmarkeds-pensionsordning. Og i den gruppe er det især dem, der er helt eller delvis uden for arbejdsmarkedet, og for dem er der så to problemer: dels mangel på supplerende opsparing til folkepensionen og dels mangel på forsikring ved tab af erhvervsevne og til forsørgelse af familie ved død.

Derudover er der den gruppe af offentligt ansatte, som bliver ramt af de hårde karenskrav, og det er dem, der er omfattet af en alder på minimum 25 år, 4 års beskæftigelse og mindst 15 timers arbejdsuge.

Men der er i dag den mulighed for dem, som helt eller delvis står uden for arbejdsmarkedet, frivilligt at tilslutte sig Arbejdsmarkedets Til-lægs-pension for dermed at supplere den senere folkepension, og det er der indtil nu 75.000 personer, der har benyttet sig af; så man må sige, at ordningen har været en succes. Ordningen omfatter førtidspensionister og efterlønnere samt dem, der er på delpension eller seniorydelse.

Og så er der blevet indført en tvungen ATP, som man betaler som bilstandsmodtager og som

dagpengemodtager, og hvor dagpengemodtageren betaler dobbelt bidrag for at kompensere for den manglende arbejdsmarkedspension.

Helt uden for ordningen er selvstændige, der går på efterløn, og familier, der har valgt at lade den ene af parterne være hjemmegående; for dem er der et problem.

Da muligheden for frivillig indbetaling blev indført, mener jeg, at man reelt brød med princippet for Arbejdsmarkedets Tillægspension, for så er det ikke længere en arbejdsmarkedspension, men en tillægspension til den senere folkepension. Og Centrum-Demokraterne mener da, at det er en god idé at arbejde videre med den model for at få de sidste med i ordningen, som kan supplere folkepensionen.

Når forespørgslen kommer netop nu, er det meget aktuelt, idet en stor del af befolkningen er usikker på, om folkepensionen bliver bevaret i den form, som vi i dag kender: Kan man nu stole på, at den er der, eller bliver der rørt ved grundbeløbet i nedadgående retning?

Tilliden til den offentlige forsørgelse er langt fra så klippefast, som den var først i 1990'erne, og det skyldes i høj grad den aldrig afsluttede debat om, hvad den enkelte dansker kan forvente sig fra samfundets side, når den pågældende får brug for hjælp eller skal planlægge sin alderdom. Og tvivlsspørgsmålene er mange, men drejer sig især om: Kan jeg nå at komme på efterløn, eller skal jeg arbejde længere? Kan jeg blive behandlet på et sygehus, når jeg har brug for det, eller skal jeg forsikre mig? Er der en folkepension, og hvor stor er den så, eller skal jeg spare op og sikre mig på anden måde?

Så kan man jo indvende, at i en periode med ændringer i velfærdssamfundet vil der altid være uro, og det er rigtigt. Men hvorfor så ikke tegne en meget skarp profil af, hvad de ændringer skal føre til? Det mener jeg regeringen i nogen grad mangler at visualisere over for både politikere og borgere.

Nu sidst har det været boligstøtten, hvor regeringen har fremsat et forslag, der også tager fra dem, der ikke har andet end folkepensionen. Det er en øvelse, som jeg tror den borgerlige side i Folketinget næppe ville bevæge sig ud i.

Det samme gælder førtidspensionerne, hvor der ganske vist ikke ligger noget forslag på bordet, men alligevel er en hel del forestillinger, som har skabt usikkerhed hos førtidspensionisterne, ikke mindst med hensyn til spørgsmålet om den manglende sikkerhed i forhold til arbejdsmarkedet for de førtidspensionister, der

måtte ønske at bruge deres resterhvervsevne. For hidtil har området førtidspension været delt 50-50 mellem staten og kommunerne, men nu er der lagt op til en deling, hvor kommunerne skal betale broderparten. Og det er angiveligt for at motivere kommunerne til en ekstra indsats på revalideringsområdet, men i den model ligger der, mener jeg, en manglende tillid til, at kommunerne vil gøre deres arbejde ordentligt.

Jeg kan se, at min tid er løbet ud, og det er lidt overraskende for mig, men jeg har jo mulighed for at komme igen. Men for ikke at holde nogen hen i uvished skal jeg til sidst sige om det forslag til vedtagelse, der ligger på bordet, at vi har det sådan i CD, at det kan vi ikke medvirke til.

Anders Samuelson (RV):

Det er en meget vigtig problemstilling, SF har bragt på banen i dag, for spørgsmålet om fremtidens pensionssystem set i lyset af udbredelsen af arbejdsmarkedspensioner vil få betydning for, hvordan velfærdssamfundet udvikler sig på længere sigt.

For år tilbage var folkepensionen det væsentligste forsørgelsesgrundlag for de fleste pensionister i Danmark, men i dag er billedet ved at ændre sig. Og det vil ændre sig yderligere over de kommende år, idet det næsten udbyggede arbejdsmarkedspensionssystem, som omfatter stort set alle lønmodtagergrupper på arbejdsmarkedet, er ved at forandre pensionssystemet.

Baggrunden for denne forespørgsel er altså en bekymring for, at det fremtidige pensionssystem vil skabe større økonomisk og social ulighed i det danske samfund.

I Det Radikale Venstre ser vi imidlertid ikke arbejdsmarkedspensionerne som det store uhyre i fremtidens velfærdsstat. Velfærdssamfundet slår ikke revner, fordi flere mennesker nu vil til at spare op til deres alderdom. Det Radikale Venstre mener tværtimod, at det er vigtigt, at borgerne opmuntres til og får mulighed for at spare op. Derfor anser vi udbredelsen af arbejdsmarkedspensioner for en positiv udvikling, som vi bestemt ikke ønsker at begræde.

Samtidig vil et fuldt udbygget arbejdsmarkedspensionssystem være mere omfordelende og vil alt andet lige skabe mere lige vilkår for fremtidens pensionister.

Tilbage er gruppen, der har ringe eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet. Men jeg mener ikke, at disse grupper pr. definition vil blive tabere i pensionssystemet, for vi har i Danmark et

helt unikt omfordelende pensionssystem: Alle borgere har ret til en grundlæggende folkepension uanset indkomst, og til de personer, der ikke har haft mulighed for at spare op, er der indtægtsafhængige tillægsydelse såsom boligstøtte.

I modsætning til de fleste andre lande, som vi plejer at sammenligne os med, får man altså i Danmark ikke en større offentlig pension, jo mere man tjener og arbejder på arbejdsmarkedet.

Man kan selvfølgelig frygte, at det markant stigende antal ældre i fremtiden i forhold til antallet af erhvervsaktive og udbygningen af arbejdsmarkedspensionssystemet vil betyde, at man i fremtiden fra politisk hold ikke mener, at der er råd til, at folkepensionen har det omfang, som den har i dag.

Det er klart, at Det Radikale Venstre ikke kan acceptere en sådan udvikling, men jeg mener nu heller ikke, at den udvikling ligger i kortene. Folkepensionen er en af velfærdsstatens mest grundlæggende ydelser, og den vil Det Radikale Venstre til enhver tid kæmpe for. Alle borgere i Danmark skal kunne regne med, at de altid har folkepensionen at falde tilbage på.

Vi skal derfor være opmærksomme på, at folkepensionen ikke udsultes og udvikler sig til blot at være et supplement til arbejdsmarkedspensionerne. Det er vigtigt at sikre, at folkepensionen også i fremtiden har et niveau, som gør, at den kan give den enkelte borger en anstændig forsørgelse.

I den forbindelse er det også vigtigt at huske, at en arbejdsmarkedspension er noget, man betaler for, og derfor er det ikke en pension, som alle borgere i Danmark af princip bør sikres.

Det er klart, at vi skal være opmærksomme på, at arbejdsmarkedspensionerne ikke erstatter folkepensionen, jævnfør det, som jeg har været inde på. Men det er selvfølgelig en balancegang: På den ene side skal alle have en basal ydelse i form af folkepensionen, og på den anden side skal det kunne betale sig at spare op.

Derfor er det vigtigt, at kontanthjælpsmodtagere og personer på revalidering og personer omfattet af aktiveringsregler nu også er omfattet af en ATP-ordning, hvor staten betaler halvdelen.

Endvidere er der blevet indført dobbelt ATP-bidrag for ledige dagpengemodtagere og personer på sygedagpenge, også delvis betalt af staten.

Det betyder, at disse grupper ikke mister den obligatoriske del af arbejdsmarkedspensionen under midlertidigt fravær fra arbejdsmarkedet.

Endelig vil den særlige pensionsopsparing, som blev indført i forbindelse med pinsepakken, fra 1999 forbedre pensionsforholdene relativt mere for personer med lavere indkomster og lille pensionsopsparing.

På den baggrund ser Det Radikale Venstre ikke nogen overhængende fare for, at udbredelsen af arbejdsmarkedspensioner vil betyde, at personer med ringe tilknytning til arbejdsmarkedet vil blive tabere i fremtidens pensionssystem, og vi kan ikke støtte forslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Anders Samuelsen, for det stod mig ikke helt klart: Mener hr. Anders Samuelsen, at et levegrundlag, der alene består af den nøgne folkepension plus det pensionstillæg, som man får, hvis man kun har den nøgne folkepension, er et rimeligt levegrundlag?

Der er jo grupper, der ikke har en kinamands chance for at komme i nærheden af hverken arbejdsmarkedspensioner eller private opsparring af nogen art, fordi de lever et liv i fattigdom, og som derfor får et liv som ældre, hvor de kun får folkepensionen og pensionstillægget. Anser De Radikale dét for rimeligt?

Jeg spørger også, fordi jeg har hørt blandt andet radikale ministre udtale, at med de bedre økonomiske tider skulle de mennesker, som opsvinget er kørt ved siden af, nu også have gavn af opsvinget.

Hvad mener man med dét, hvis man ikke engang på et punkt som det her er i stand til at løfte en gruppe, der helt oplagt er en gruppe, der taber i fremtidens pensionssystem?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Mit svar på spørgsmålet skal være, at vi i Det Radikale Venstre stadig væk mener, det er helt grundlæggende, at der skal holdes fast i, at det er folkepensionen, der skal være den grundlæggende ydelse, og ikke omvendt.

Derfor var jeg i min ordførertale også inde på, at vi løbende skal holde øje med niveauet for folkepensionen og sammenholde det med – som også andre talere har været inde på i dag – de tillægsydelse, som man kan få.

Det er dér, vi skal kigge, hvis vi skal diskutere, om niveauet, som det er i dag, er tilstrækkelig højt. Vi skal ikke den anden vej rundt, som der lægges op til fra SF's side.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Når Det Radikale Venstre holder øje med niveauet for folkepensionen, som i dag er på godt 5.000 kr., som man sammenlagt har i folkepension og pensionstillæg i en kommune med en gennemsnitlig beskatning, mener Det Radikale Venstre så, at det er et rimeligt niveau?

(Kort bemærkning).

Anders Samuelsen (RV):

Der er vel ingen tvivl om, at alle partier i det her Folketing potentielt kunne ønske sig, at det skulle være betydelig højere, men det er det niveau, som vi fra Folketingets side har fundet frem til er det rimelige niveau på nuværende tidspunkt, og det står Det Radikale Venstre selvfølgelig også bag.

Jette Gottlieb (EL):

Der er nogle, der mener, at folkepensionen er et led i et velfærdssystem, der begunstiger middelklassen på de svagestes bekostning. Det er der f.eks. en del unge fra De Radikale og fra Venstre og endda fra Socialdemokratiet der mener.

Det er noget vrøvl. I modsætning til pensionsopsparringen til de erhvervsaktive omfatter folkepensionen hele befolkningen, og det er en ret. Der behøves ingen særordninger for dem, der falder uden for på arbejdsmarkedet. Det gør der derimod mere og mere i et fremtidigt system, der baserer sig på private pensionsopsparringer – med al den ulighed og uretfærdighed, det fører med sig.

Arbejdsmarkedspensionen optjenes kun af løn. Er man arbejdsløs, er man syg, har man barselorlov eller børneorlov, så står taxameteret jo stille. Og det betyder naturligvis, at jo højere lønnen er i livsforløbet, jo større er pensionen. Det er der ikke noget nyt i. Klassesamfundet gælder jo også, når man er gammel. Er man fattig, lavtlønnet, mens man er i arbejde, og derfor heller ikke kan overskue at sikre sin pension, så bliver man også fattig som pensionist.

Det er i øvrigt oftest de lavtlønnede job, som giver den største nedslidning og dermed den tidligste udstødning fra arbejdsmarkedet, og

kvinder tjener generelt mindre end mænd og er erhvervsaktive i en kortere årrække end mænd.

Og tendensen går i retning af en endnu større afgrund mellem de ældres livsbetingelser, når vi ser bare 20-30 år frem. Jo mere vi fjerner os fra folkepensionen til fordel for mere eller mindre private, skattebegunstigede opsparringer, jo større omfordeling sker der fra de svage og ned i foret hos de velstillede, for det beløb, der indbetales på en kapitalpension, giver reelt et skattefradrag på 60 pct., fordi det er den sidste og dyreste del af indtægten, men der skal kun modsvares 40 pct., når pensionen udbetales.

Hvert eneste år mister staten skatteindtægter for op til 27 mia. kr. til private pensionsordninger, som ender i pensionskasserne. Det er faktisk så stort et beløb, at det kunne bruges til at udbetale en anstændig folkepension til alle og samtidig afvikle det meste af vores udlandsgæld. Det ligger os jo mægtig på sinde.

Der er store grupper på arbejdsmarkedet, der ikke er dækket af pensionsordninger. Nogle holdes ude af karensbestemmelser, der rammer især lønarbejdere, som tit ikke når at være et sted længe nok til, at indbetalingerne begynder for alvor. Nogle er ikke dækket ind, fordi de ikke har en overenskomst, selv om de har fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Og så kommer de arbejdsløse, kontanthjælpsmodtagerne, førtidspensionisterne, husmødrene og folk under uddannelse osv.

Det var engang i midten af 1980'erne, at LO fremlagde en rapport om fremtidens pensionsystem, et system, der skulle basere sig på folkepension, ATP og arbejdsmarkedspension. Dengang forestillede man sig det gennemført ved lov, så det omfattede alle. I stedet for blev det lagt ud til arbejdsmarkedets parter, dog med det løfte, at det politiske system nok skulle sørge for, at restgruppen blev ordnet.

Nu er der gået 15 år, og hvornår lever regeringen så op til det løfte?

Der er jo mange forskellige muligheder for ordninger. Hvis man forestiller sig, som SiD, at man sparede 6,6 pct. af dagpengesatsen op for udstødte uden pensionsordning, ja, så ville det ifølge SiD's egne beregninger koste staten 2,4 mia. kr. om året. De penge skal selvfølgelig hentes ind via skatterne. Men hvad er forskellen på at betale mere i skat eller at blive pålagt tvangsmæssigt større bidrag til pensionen?

Enhedslisten har aldrig lagt skjul på, at den eneste løsning er en høj fast folkepension frem for dette virvar af mismask, der kun sikrer, at

store forskelle i arbejdslivet reproduceres i alderdommen.

Arbejdsmarkedspensionen er ingen løsning. Det kan godt være, at der i 1995 kun var 22 pct., der ingen supplement havde, som finansministeren nævnte det. Men det lyder, som om der i undersøgelsen ikke indgår den meget store gruppe af folk, der var 40 og derover i slutningen af 1980'erne og begyndelsen af 1990'erne, da store områder på arbejdsmarkedet indførte arbejdsmarkedspension, og hvis optjening derfor er forsvindende lille, når de går på pension.

Enhedslisten støtter det forslag til vedtagelse, der ligger. Det er vigtigt at kende effekten af eventuelle ordninger for grupper på eller uden for arbejdsmarkedet, der ikke har fuld pension, navnlig i en situation, hvor der i stigende grad sker udstødning, ikke bare fra arbejdsmarkedet, men også fra a-kassesystemet, grupper, som dermed alene har mulighed for ATP – de af dem, der altså ikke er så uheldige, at de har en indtjenende ægtefælle, så de slet ikke har adgang til kontanthjælp og dermed til ATP.

Dér kunne jeg godt lide at vide, om finansministeren har overblik over, hvor stor en gruppe det udgør, og hvor stor en voksende gruppe det vil komme til at udgøre, hvis arbejdsmarkedstramningerne bliver gennemført, sådan som det er planlagt.

Tom Behnke (FP):

Det er udmærket, at SF rejser den her forespørgselsdebat. Og der er heller ingen tvivl om, at når SF rejser forespørgselsdebatten her, så er det, fordi SF har fået øje på, at der rent faktisk er nogle her i samfundet, som ikke når at få sparet så meget som en krone op, inden de når frem til at skulle have deres folkepension.

Så sidder SF og kigger lidt på: Det, de så kan få den dag, hvor de går på folkepension, er for lidt. Og så begynder SF at spole baglæns for at finde ud af: Hvordan gør vi så noget for, at de kan få sparet lidt op, sådan at de kan få det samme, som de andre i øvrigt får?

Men hvis problemet er, at folkepensionen generelt er for lav, hvorfor så ikke tage fat dér, hvor problemet er, og så få forhøjet folkepensionen? Det ville løse alle problemerne. Hvorfor lave alle disse krumspring med bureaukrati, og at staten skal ind over for visse borgere og indbetale penge på en konto, som så kan stå til den dag, de bliver pensionister, så de er ligestillet med andre på arbejdsmarkedet? Hvorfor lave alt det bureaukrati?

Hvis problemet er, at folkepensionen er for lav, så sæt den op. Den holdning, vi har i Fremskridtspartiet, er, at folkepensionens grundbeløb er for lavt. Jeg er helt enig med Venstres ordfører, hr. Erik Larsen, der netop sagde, at som minimum skal vi sikre, at folkepensionens grundbeløb i hvert tilfælde får en størrelse, som det havde før skattereformen i 1994.

Folkepensionen skal have en størrelse, så man kan leve af den. Og i det øjeblik, folkepensionen har en størrelse, hvor man kan leve af den, jamen så er hele den her debat overflødig. Så nemt kunne det gøres. Men af en eller anden årsag vil man ind og lave en meget bureaukratisk omfordelingspolitik. Og det kan vi i Fremskridtspartiet ikke helt forstå.

Vi har også den holdning i Fremskridtspartiet, at folkepensionen skal være ens for alle, uanset indtægts- og formueforhold. Og vi har den holdning i Fremskridtspartiet, at det ikke skal være sådan, at fordi man har været borgmester eller minister eller noget andet fint her i samfundet, hvor man har kors og bånd og stjerner på, så skal man have ekstra meget i pension. Det mener vi ikke.

Det er også vores opfattelse, at de tillæg, som man så giver ud over pensionen – og det er klart, at det kan der blive tale om, når vi taler om handicappede, personer, der er syge og har behov for megen medicin osv. – disse tillæg, som jo naturligt vil være afhængige af indtægtsforhold, skal efter vores opfattelse være uafhængige af formueforholdene. Og det er ganske enkelt for at slå en streg over det én gang for alle.

For som det kører i dag, oplever vi jo, at i to kommuner, der kan ligge lige op og ned ad hinanden, er der vidt forskellige regler for, hvorledes man beregner formuen, og hvor meget formue der skal til, for at man kan få tillæg eller ikke få tillæg. Og det er ikke rimeligt, at der sker så markant en forskelsbehandling i landets forskellige kommuner. Så hvis man er berettiget til tillæg, så skal de kun være afhængige af indtægten og ikke af formuen.

Man kan så sige, at forudsætningerne for, at vi måske kunne løse nogle af disse problemer, sådan som SF har ønsket det og skitseret det, kunne også være, at vi gik ind og sikrede os, at så mange som muligt rent faktisk havde en tilknytning til arbejdsmarkedet. Og at vi også sikrede os, at de, der måske ikke kan være på arbejdsmarkedet 100 pct., blev sikret fleksjob, skånejob, forskellige andre former for tilknyt-

ning til arbejdsmarkedet så meget som muligt, så de trods alt både havde livskvalitet og også muligheden for at tjene en skilling for på den måde at kunne lægge lidt til side.

Men jeg er helt enig i, at selv om vi gør alt det, vil der være en gruppe tilbage som f.eks. de, der er på førtidspension, og specielt når vi taler om dem på den laveste førtidspension. Det er en meget lav indtægt, det er det. Men vi skal jo så ikke kompensere dem igennem deres livsforløb ved, at staten skal spare op for dem til en pensionsordning, fordi pensionsordningerne er for lave. Så er det bedre at tage skridtet fuldt ud og erkende, at folkepensionen er for lav, og så generelt få sat folkepensionen op.

Derfor må jeg sige, at for Fremskridtspartiets vedkommende kan vi ikke støtte SF's forslag til vedtagelse. Vi ønsker tværtimod, at man laver det her så ubureaukratisk som muligt og sikrer, at vores folkepension her i landet har en anstændig størrelse, så man kan leve af den. Så har man løst problemet.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Hr. Tom Behnke havde en skarp dag i dag. Iagttagelsen af, at SF mener, nogle grupper i samfundet står for dårligt, er jo fin. Men jeg vil godt trække meget tydeligt op, hvad forskellen er på det, hr. Tom Behnke siger, og det, SF står for.

Hr. Tom Behnke siger, at vi skal forhøje folkepensionen for alle, uanset formue, uanset indkomst. Det kan man have som standpunkt. Det er jo forståeligt, hvis man ønsker at tilgodese kernevælgerne i Gentofte – hvis der er nogen tilbage. Hvis man vil tilgodese kernevælgerne, er det jo et forståeligt standpunkt, at alle skal have. Det er jo bare også tilsvarende dyrt og dermed tilsvarende urealistisk. Man kan sige, at Fremskridtspartiet skyder med spredhagl og siger, at alle skal have, også de, der i dag både har folkepension, de, der har arbejdsmarkedspension, de, der har private opsparinger ved siden af, de skal stadig væk have i Fremskridtspartiets model. Det er Fremskridtspartiets svar, ikke?

Vores svar er, at vi har nogle grupper af ældre, der i dag er selvforsørgede – de, der både har folkepension, de, der har arbejdsmarkedspension, de, der har private pensioner. Det er ikke dem, vi vil gå ud og hjælpe nu. Dem, vi vil gå ud og hjælpe, er dem, der kun har den nøgne folkepension og pensionstillægget.

Jeg vil bare sige om Fremskridtspartiets forslag, at det jo gør det desto mere umuligt overhovedet at gøre noget, fordi det er tilsvarende dyrere, men efter SF's opfattelse også uretfærdigt at gå ud og hjælpe grupper, der i dag har deres hjemme, fordi de har ganske omfattende ordninger.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg vil godt spørge hr. Tom Behnke, om ikke han kan anerkende, at det kan være nødvendigt med lappeløsninger, når den politiske vilje til at forhøje folkepensionen ikke er til stede; når den politiske situation er sådan, at folkepensionen er for lav og vedvarende vil være for lav, at så kan det være nødvendigt at lave den type lappeløsninger, som SF foreslår.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg mener ikke, at der er nogen grund til, at vi laver den lappeløsning, som SF har skitseret i sit forslag til vedtagelse: at vi nu nedsætter endnu en kommission, som skal sidde og undersøge det endnu en gang. Hvis man i SF ved, hvad det er, man vil – og det går jeg ud fra at man gør – så sig det dog rent ud, og så lad os få nogle forslag på bordet, frem for at man nedsætter endnu en kommission, der skal kigge på de her ting.

Så vil jeg godt sige til hr. Villy Søvnald: Vi kan vel ikke være uenige i, at folkepensionen skal have en størrelse, en anstændig størrelse, så man kan leve af den? Det kan vi vel ikke være uenige i?

Dér, hvor forskellen er, tror jeg, er så, at SF har den holdning, at de, der gennem et langt liv efter at have levet under verdens højeste skatetryk, virkelig bare har betalt i skat, alligevel har lidt til overs, som de kan lægge til side til deres pension, så skal klippes dér. Den holdning, som SF har, er, at hvis man har så mange penge igennem et helt liv, at man har kunnet lægge lidt til side til sin folkepensions tid, så skal man klippes på det tidspunkt. Det er vi i Fremskridtspartiet helt uenige i. Men det vil jo også få den klare konsekvens, at det ikke længere vil kunne betale sig at spare op til sin alderdom. Og dermed får man jo for alvor sat skred i økonomien her i landet. For SF's politik vil jo betyde, at ingen så har lyst til at spare op til deres alderdom, for hvorfor i alverden skulle de gøre det, hvis hr. Villy Søvnald alligevel

kommer og stjæler pengene den dag, man fylder 67 år?

Tove Videbæk (KRF):

Kristeligt Folkeparti finder det relevant at få spørgsmålet nærmere belyst. Det er positivt, at Folketinget ved denne forespørgsel får mulighed for at tage hul på de lidt mere langsigtede problemer.

I takt med at flere grupper på arbejdsmarkedet i stadig større omfang omfattes af arbejdsmarkedspensioner, vil personer, der ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet, eller som i perioder ikke har været tilknyttet arbejdsmarkedet, få ringere økonomiske vilkår ved pension end øvrige persongrupper.

Kristeligt Folkeparti finder det positivt, at der er indført indbetalinger af ATP for personer på diverse overførselsindkomster. Desværre er det stadig væk sådan, at personer, som ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet, og som ikke har benyttet sig af de offentlige serviceydelser, ikke er omfattet af ordningen. Jeg tænker her på den forholdsvis lille gruppe af hjemmearbejdende.

Problemet skal ses i sammenhæng med, at de store årgange, der er født efter krigen, inden for det næste tiår skal pensioneres, således at udgifterne til pensioner stiger. Samtidig bliver der færre til at forsørge det stigende antal ældre, fordi de små årgange på det tidspunkt kommer på arbejdsmarkedet.

I Finansrådets rapport »Opsparing og pensionspolitik« nævnes, at såfremt der ikke sker ændring i den økonomiske politik, og såfremt de øgede udgifter til pensioner skal finansieres af personer med lønindkomst, så skal deres skat stige med omkring 6 procentpoint. Det synes ikke umiddelbart forsvarligt, at kommende generationer i det omfang skal betale sådanne merudgifter.

Det virker umiddelbart besnærende, at staten forlods skulle indbetale en øget pension til personer, som ikke er tilknyttet arbejdsmarkedet, således at de ikke bliver væsentlig ringere stillet end andre grupper. Men såfremt velfærdssystemet udformes, så der ikke er et tilstrækkeligt incitament til at spare op, vil det føre til, at endnu færre mennesker sparer op til alderdommen. Konsekvensen bliver, at kommende generationer får en endnu større forsørgerbyrde, når de store årgange skal pensioneres.

I stedet er det vigtigt, at skattesystemet er udformet således, at der er det fornødne incitament til at spare op. Det har været overvejet at

indføre obligatorisk opsparing for alle erhvervsaktive for at sikre den fornødne levestandard for kommende pensionister. På den anden side kan en forøgelse af en obligatorisk opsparing føre til, at den frivillige opsparing reduceres, således at den samlede opsparing måske bliver faldende.

Kristeligt Folkeparti finder, at folkepensionen og efterlønnen er udmærkede ordninger. Der kan imidlertid sættes spørgsmålstejn ved, om vi om 10-15 år har råd til at bibeholde i hvert fald de nuværende efterlønsordninger. Det vigtigste for os i den forbindelse bliver at sikre en rimelig indkomst, det vil sige en rimelig størrelse af folkepensionen til den gruppe af pensionister, der ikke har anden pension. Dette vil Kristeligt Folkeparti arbejde for, men vi kan ikke støtte det foreliggende forslag til vedtagelse.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg kan jo konstatere, at der ikke er flertal for hr. Søvnalds forslag til vedtagelse. Det er jeg sådan set glad for, for jeg mener, at det bygger på tre forkerte præmisser.

For det første antyder det, at ulighederne uden indgriben vil være store, underforstået større, i fremtiden. Det mener jeg ikke at der er udsigt til. Jeg mener tværtimod, at der er udsigt til, at en meget stor gruppe på arbejdsmarkedet, som ikke hidtil har været godt dækket, bliver godt dækket, og dermed at det bliver en mere ensartet dækningsprocent.

For det andet er hr. Søvnalds præmis, at der fortsat vil være en betydelig gruppe, som stort set er henvist til at leve af den nøgne folkepension; men det har hr. Søvnald jo netop sørget for med sikkerhed ikke bliver tilfældet ved sin deltagelse i pinsepakken. De aller-, allerfleste danskere vil have et betragteligt supplement, når vi kigger en årrække frem – som man jo altid skal gøre, når man taler arbejdsmarkedspension – et betragteligt supplement i både ATP og den særlige pensionsopsparing, som i virkeligheden for en almindelig lønmodtager vil svare til en fordobling af ATP, når den er fuldt udbygget.

Derfor bygger meget af den diskussion, vi fører her, lidt på den vrangforestilling, at der i fremtiden vil være vældig mange mennesker, der skal leve af den nøgne folkepension. Jeg skal gerne medgive, at den nøgne folkepension ikke er noget stort beløb, men det er jo også derfor, vi i bred enighed i dette Folketing op

gennem årene har opbygget en lang række udgiftsdækkende ordninger som supplement, så mennesker ikke kommer i dyb nød ved alene at være henvist til folkepensionen. Vi har også sikret med grundlæggelsen af ATP i 1963 og med den særlige pensionsopsparring, som vi vedtog i foråret, at de aller-, aller-, allerfleste danskere får opbygget et betragteligt supplement.

Den tredje vrangforestilling, der er fremme i debatten, er, at de nuværende skattebegunstigelser for pensionsopsparringen overvejende tilfalder de bedst stillede pensionister; men det er jo også en forkert antagelse. Hr. Søvnal har selv været med til at sikre, at det ikke længere er en rigtig antagelse, for hvis der skulle ligge – og det er også lidt en kommentar til fru Gottlieb – en meget stor begunstivelse i fradragsretten i forhold til beskatning af pensionsopsparringer ud over den i og for sig meget fornuftige mulighed for at flytte rundt på livsindkomsten – fradrag på ét tidspunkt, beskatning på et andet tidspunkt – og den især skulle rette sig mod de bedst stillede, ja, så havde vi et problem. Men det er jo derfor, nogle af os har været optaget af at rette de systemfejl, der i nogle situationer førte til det resultat.

Jeg skal bare nævne – det vil sikkert ophidse en del af den højre side af salen – vores seneste ændring af kapitalpensionsfradragsreglerne, som jo sikrede, at hvad enten vi taler om en kapitalordning, eller vi taler om løbende ordninger, er der en parallelitet i skattefordelen ved indbetaling og beskatningen ved udbetaling. Der er nogle gamle privilegier fra tidligere årtiers regler, der overlever ganske længe – det ved jeg godt – men det ville jo stride mod enhver forestilling om, hvad man kan tillade sig med tilbagevirkende kraft fra dette Folketings side, hvis der blev grebet ind over for dem. Vi har ryddet op i reglerne med fremadrettet virkning, og reglerne har nu en balance, der gør, at man kan tale om den skattemæssige behandling af pensionsopsparringen som noget, der i det store og hele og runde kun er en omflytning af folks egen livsindkomst.

Alting tyder jo også på, at det er alt nok til, at mennesker fortsat vil foretage en stor, frivillig eller overenskomstbaseret privat pensionsopsparring. Al den snak, vi hørte før sommerferien om truslen mod den private pensionsopsparring, dementeres nu heldigvis dag for dag af oplysninger fra pensionsanstalterne, fra pensionsforsikringselskaberne osv. Der er usvækket inte-

resse for at spare op til trods for, at vi nu har nogle afbalancerede og neutrale regler på alle punkter.

Derfor er jeg altså nødt til at sige, at efter min oplevelse bygger denne debat på tre forkerte præmisser, som hr. Søvnal med stor præcision har formuleret i sit eget forslag til vedtagelse. Det er jo ikke så godt, for det er jo svært at blive enige om konklusionen, hvis man er uenige om præmisserne.

I øvrigt vil jeg – som en sidebemærkning til dem, der som fru Seeberg er bekymret over beskatningsreglerne for pensionsopsparring – rette to fejlagtige antagelser, som fru Seeberg gjorde gældende. Den ene er, at den løbende beskatning af pensionsopsparring til udbetaling skulle være steget. Den er faldet. Den har været jævnt faldende for de aller-, allerfleste mennesker, siden Palle Simonsen og jeg aftalte en samspilsløsning mellem vore respektive partier og den daværende regering tilbage i 1987. Beskatningen har været faldende i kraft af alle de skatteomlægninger, der er sket siden 1987, og den vil være faldende frem til år 2002.

Det er i øvrigt også en forkert antagelse, at bruttoskatten har forringet pensionsopsparringens vilkår. Nej, den har på en måske lidt tilfældig og lidt urimelig måde overgangsvist forbedret stillingen for noget gammel pensionsopsparring, men den har ikke forringet stillingen for nogen. Den har flyttet lidt beskatning til indbetalingstidspunktet fra udbetalingstidspunktet, men ikke forringet pensionsopsparringens værdi.

Jeg bemærkede, at fru Herløv Andersen var inde på den usikkerhed, der kan være skabt om førtidspensionisterne, og her tror jeg, det er vigtigt, at vi siger meget klart til hinanden: Ja, det kan da godt være, der skal laves nogle fremadrettede ændringer af indretningen af førtidspensionssystemet. Det kan der være god grund til at overveje stille og roligt, men det kommer under ingen omstændigheder til at berøre de mennesker, der er gået på førtidspension, i negativ retning. Hvis der er noget, der kommer til at berøre de mennesker, der er gået på førtidspension, er det dét, at vi bliver i stand til at skabe nogle flere muligheder for, at de kan få et mere aktivt liv, hvis de ønsker det. Det tror jeg er et meget vigtigt budskab.

Så noterede jeg mig selvfølgelig diskussionen mellem de konkurrerende oppositionspartier om, hvordan man kunne lave de største overbud til folkepensionisterne. Det ved vi jo alle

sammen er sådan mere til udvortes propagandabrug, og ingen vil kunne løfte finansieringen. Det ved vi, sådan har det været under tidligere regeringer, og sådan er det under den nuværende regering. Det er måske nok alligevel lidt utåleligt at høre på, fordi det skaber nogle falske forestillinger om, hvad der kan lade sig gøre.

Hr. Tom Behnke er også en af dem – jeg ved ikke, om det er en vrangforestilling, men i hvert fald giver han udtryk for, viderebringer en falsk forestilling – der siger, at vi skal genoprette folkepensionens grundbeløb. Det efterlader et indtryk af, at der er nogle pensionister med lave indkomster, der har tabt en del kroner ved de omlægninger, der blev lavet tilbage i 1993. Men den såkaldte genopretning, vi har set forslag om fra borgerlig side i dette Folketing, har alene været noget, der ville tilføre flere kroner til nogle, der havde meget i forvejen, og ikke ville gavne dem, som både Fremskridtspartiet og andre partier påstår, de er optaget af, nemlig dem, som kun har den nøgne folkepension eller lidt mere. De ville ikke få én eneste krone mere, og det synes jeg er en vigtig konstatering, for at ingen skal løbe rundt og tro, at det er det, hr. Tom Behnke er mest optaget af.

(Kort bemærkning).

Gitte Seeberg (KF):

Det er bare til finansministeren. Jeg har muligvis udtrykt mig forkert under min ordførertale, for jeg er enig med finansministeren i, at beskatningen af de løbende pensioner er sænket de senere år. Men det var min hensigt at sige, at den løbende beskatning, mens man har pensionsordningen, altså realrenteafgiften, har man taget mere og mere ind under, og på den måde er den beskatning, som pensionssekskaberne betaler, forøget.

Villy Søvnald (SF):

Debatten efterlader indtryk af megen god vilje, men heller ikke ret meget andet.

Jeg synes, det var interessant at få afprøvet, at Venstre har altså ganske betydelige orienteringsproblemer i forhold til den lille mands problem, hvis man ikke kan se, at vi står med et efterslæb for de grupper, der med garanti taber i fremtidens pensionssystem. Jeg synes, det virker meget, som om Venstre har et orienteringsproblem, når man ikke er i stand til at orientere sig over for et så fundamentalt problem.

Jeg synes heller ikke, De Konservative kom tættere på sagen. Det er en flot bemærkning at komme med til de lavindkomstgrupper, som lever af lave overførselsindkomster, at de skal klare sig med at spare noget op i løbet af livet. Det er ikke et rimeligt svar til de grupper, der er sat på et meget lavt levestandardniveau.

Socialdemokratiet havde i hvert fald to svar, og det ene var finansministerens. Finansministeren medgiver, at de, der skal leve af den nøgne folkepension, ligger på et niveau, der ikke er særligt højt – eller man kan også sige det modsat: Befinder sig på et niveau, der målt med det omkringliggende samfunds niveau er meget, meget lavt.

Finansministerens vurdering var i øvrigt, at SF's debat var rejst på helt forkerte præmisser, og at billedet ikke var dækkende. Det synes jeg er svært at forstå, medmindre finansministeren vil benægte, at grupperne i yderkanten af vores samfund enten får en meget svagere pensionsmæssig dækning eller slet ingen pensionsmæssig dækning.

Det er rigtigt, at pinsepakken hjalp nogle af grupperne, men jo ikke alle. Der er stadig grupper, der også i det nuværende system vil være henvist til kun at leve af folkepensionen og pensionstillæg. Her synes jeg egentlig, at hr. Jørn Pedersen som ordfører for Socialdemokratiet var mere direkte og ikke i så høj grad fik det pakket ind: Man anerkender, der er et problem, men i en periode med en stram finanspolitik er man ikke villig til at se på det problem. Det kan man så synes lyder pænt eller ikke lyder pænt, men den type udmeldinger er trods alt udtryk for en høj grad af redelighed.

Jeg vil bare advare mod, at man kæder det at føre stram økonomisk politik sammen med, at så kan man i øvrigt overhovedet ikke på nogen måde lave omfordeling i samfundet, for selvfølgelig kan man det. Selvfølgelig kan man lave fordelingspolitik, også i en periode, hvor der føres en stram økonomisk politik. Det var dele af pinsepakken i øvrigt også udtryk for, for her var der opstramning, samtidig med at vi målrettet lavede noget med hensyn til flere fripladser for enlige forsørgere – formentlig en af de allerstørste fordelingspolitiske ting, vi overhovedet kan lave – så jeg vil advare imod den sammenkædning.

Det, der så hænger tilbage i debatten, er: Jamen er SF virkelig borte i en vildfarelse med denne melding om, at der er nogle grupper, der taber? Det hævder finansministeren vi er. Det

problem er løst, alle grupperne er sikret, og derfor er det SF, der ikke har forstået de ting, SF selv har stemt for. Det var nærmest finansministerens udlægning af teksten.

Jeg tror, finansministeren står meget alene med det billede. Det er rigtigt, at vi har rettet op på nogle af tingene, men det er jo ikke rigtigt, at vi har løst problemerne, og derfor kan jeg ganske enkelt ikke forstå finansministerens udmelding om, at man ikke er villig til at lave noget. Det er jo ikke en kommission, vi har bedt om. Vi har bedt om en redegørelse, der afdækker ulighederne i fremtidens pensionssystem, og når vi så får afdækket, om det er SF, der befinder sig i en vildfarelse, og at de uligheder slet ikke eksisterer, er det jo gjort med det. Men hvis nu vi har ret i, at ulighederne også vil eksistere fremover, er spørgsmålet: Vil man så løse de uligheder ved at sikre, at de grupper, der ikke har del i arbejdsmarkedspensionsordningen, og som bliver taberne i fremtidens pensionssystem, også får del i ordningerne?

Jeg skal så runde af med at sige, at jeg har forstået det sådan, at et par partier støtter os, og det er vi glade for. Og så vil vi selvfølgelig arbejde videre med sagen, for den er ikke løst i dag. Vi har ikke med denne debat fået fjernet de uligheder, der også fremover vil være i pensionssystemet.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Nu syntes jeg ellers lige, det gik så godt for finansministeren, da finansministeren var heroppe og svare. Men så kunne finansministeren jo ikke dy sig for lige at give mig og Fremskridtspartiet et drag over nakken til sidst, og det kalder mig naturligvis på talerstolen.

Finansministeren sagde, at de forslag, der er kommet fra den borgerlige side, ikke vil gavne dem, der har de mindste pensioner, de laveste indtægter. Det er jo egentlig lidt underligt, for når vi netop siger, at vi ønsker at forhøje folkepensionens grundbeløb generelt for alle, er det selvfølgelig også dem med de lave pensioner, der i første omgang får glæde af det.

Men det interessante var i virkeligheden, at da vi påstod, at i forbindelse med skattereformen havde man reelt udhulet folkepensionens nettogrundbeløb, afviste finansministeren det ikke. Nej, finansministeren sagde bare, at de forslag, der var kommet fra borgerlig side til at rette op på forholdet, ikke havde været realistiske, og det er jo egentlig interessant set i for-

hold til, at statsministeren i sin tid sagde, at der ikke ville blive pillet ved folkepensionens grundbeløb. Det blev der altså, og det har vi også ministerens ord for nu.

Med hensyn til, at Fremskridtspartiet ikke kan finansiere sine egne forslag til en forhøjelse af folkepensionen, må jeg henlede finansministerens opmærksomhed på de gentagne ændringsforslag, som Fremskridtspartiet har stillet til finanslovene gennem årene, hvor vi krone for krone har finansieret hvert eneste forslag.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Bare lige for en ordens skyld vil jeg sige til finansministeren, at vi i Dansk Folkeparti naturligvis kender økonomiens begrænsninger. Det er også derfor, jeg under debatten her i dag har gjort mig umage med at gøre det klart for både finansministeren og andre partier, at spørgsmålet for os er, om man har den grundholdning, at man vil prøve at prioritere de offentlige midler, så vi får forbedret stillingen for de folkepensionister, som i dag lever af folkepensionens grundbeløb plus ganske få tillæg med det resultat, at de har en indkomst på måske ca. 5.000 kr. efter skat, hvilket efter vores opfattelse er alt for lavt. På det punkt synes jeg, debatten har været skuffende – i den forstand, at vi jo har fået ud af debatten, at Socialdemokratiet ikke har den målsætning, at folkepensionen med tillæg skal forbedres for de små pensionister i samfundet.

Noget andet, vi har debatteret, er den restgruppe af f.eks. førtidspensionister, som kommer ud af et erhvervsforløb meget tidligt i karrieren og derfor har et særligt problem. Her har vi sagt fra Dansk Folkepartis side, at vi er åbne over for et forslag, som jo også har været rejst fra SF's side, nemlig om man kan lave en særlig indsats for at hjælpe den gruppe mennesker, som kommer i klemme i det nuværende system. Det er jo rigtigt, at hvis det er ad den vej, man hjælper i første omgang, er det ikke nødvendigvis ret store midler, der skal afsættes, og den tanke vil vi i hvert fald opfordre regeringen til at tage med sig fra debatten, når nu ikke forslaget til vedtagelse kan få flertal.

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Jeg bliver nødt til at gå herop for at give lidt mening i det, jeg var ved at sige før, da min talletid løb ud, og for at sige tak til finansministe-

ren for forsikringen om virkningen fremover for førtidspensionisterne.

Men alligevel vil jeg godt fastholde, at der er altså usikkerhed i befolkningen med hensyn til, hvad de offentlige ydelser egentlig dækker: Hvad kan jeg egentlig få, når jeg får brug for det? Det synes jeg er uhensigtsmæssigt på mange måder, og derfor ville det være godt, hvis man kunne tegne en klar profil af, hvor det er, man gerne vil hen.

Så vil jeg sige, at Centrum-Demokraterne mener, at når vi taler om de grupper, som er uden for ATP-området, ville det være en god idé, at man fremover udbyggede denne ordning, så den kommer til at omfatte alle de pensioner, der i dag er uden for arbejdsmarkeds-pensionerne.

Jeg synes også, det er værd at bemærke fra CD's side, at den forskellighed, der er gældende i de enkelte menneskers aktive liv, forsvinder jo ikke, fordi man bliver pensioneret, og det er derfor oplagt at motivere til egenpensionering over for dem, der har en mulighed for det. Men samtidig er det så sandelig vores opgave at sørge for, at de, der ikke har haft disse muligheder, skal have et fornuftigt forsørgelsesgrundlag. Hele spørgsmålet kommer til at afhænge af, om folkepensionen og det fulde tillæg fortsætter uændret med den aftalte regulering, eller om en ændring f.eks. kommer til at indebære en model, hvor grundbeløbet bliver mindre til fordel for en tillægspension efter ATP-modellen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 6 af Villy Søvnald (SF) og Jes Lunde (SF) (se foran) forkastedes, idet 22 (SF, DF og EL) stemte for, 78 (S, V, KF, CD, RV, FP og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 15:

Forslag til folketingsbeslutning om at sikre småbørnsfamilier nedsat arbejdstid.

Af Jette Gottlieb (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 21/10 98).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Forslagsstillerne lægger ligesom i juni måned op til, at fuldtidsansatte forældre til børn under 7 år skal have ret til en ugentlig nedsættelse af arbejdstiden på 7 timer med en lønkompensation svarende til mindst den maksimale dagpengesats. Efter forslaget vil arbejdsgiveren få kompensation fra staten, når forældrene gør brug af deres ret, forudsat at der ansættes erstatningsarbejdskraft.

Forslaget begrundes med, at børnefamilier ønsker mere tid sammen, og det imødekommer regeringens børnepakke ikke, siger forslagsstillerne.

Siden regeringens børnepolitiske redegørelse i juni 1998 har regeringen arbejdet med udspil til en fremadrettet børnefamiliepolitik. Ikke mindst et familievenligt arbejdsmarked har været højt prioriteret i de drøftelser, som Arbejdsministeriet har haft med arbejdsmarkedets parter.

Efter en indledende trepartsdrøftelse hos mig blev der nedsat en teknisk arbejdsgruppe, som har overvejet mulighederne for en mere fleksibel børnepasningsorlov og muligheder for tilpasninger af ferieloven, og som endelig har opstillet et katalog over mulige initiativer, som kan skabe mere familievenlige arbejdspladser. Blandt mange delelementer kan nævnes mulighed for flekstid, telehjemmearbejde, deltid, omsorgsdage og muligheden for at tage børn med på arbejde. Ved en afsluttende trepartsdrøftelse den 23. oktober har arbejdsmarkedets parter tilkendegivet en række synspunkter i forbindelse med arbejdsgruppens rapport, og regeringen har i den forbindelse pålagt sig selv at forberede et udspil.

Som jeg allerede nævnte i min tale i juni, er regeringen opmærksom på, at familiepolitik også handler om, hvordan vi skal indrette vort samfund, så vi får tid til hinanden og med hin-